

Latvijas Atklātā lingvistikas olimpiāde 2022/2023, otrā kārtā, 2023. gada 23. aprīlī

Atcerieties!

Atbilžu pierakstam izmantojiet kladi ar Jūsu kodu. Lapas ar uzdevumu nosacījumiem paliek pie Jums, uz tām pierakstītās atbildes netiks vērtētas.

Nepārrakstiet uzdevumu nosacījumus vai vāres! Lai ietaupītu Jūsu laiku, neaprakstiet soli pa solim risinājuma gaitu tur, kur ir prasīts paskaidrot Jūsu risinājumu. Tā vietā izklāstiet savus novērojumus!

Sliktāk: "Izpētot 17. un 23. teikumu, var pamanīt, ka abos izmantots priedēklis x- ..."

Labāk: "Valodā N ar priedēkli x- apzīmē daudzskaitli."

Pievērsiet uzmanību detaļām! Tām mēdz būt svarīga loma. Lai veicas!

---

1. uzdevums (10 punkti). Valodas korpusi ir lielas tekstu kopas. Pēc tiem var meklēt piemērus dažādu vārdu un izteicienu lietošanai, bet var arī konstatēt statistiskas likumsakarības valodas lietošanā. Zemāk norādīts, cik reižu 18 vārdu salikumi ar krāsu nosaukumiem sastopami tekstu korpusā amerikāņu angļu valodā no 1990. līdz 2009. gadam (šo tekstu summārais garums ir aptuveni 400 miljoni vārdu):

<i>black and blue</i>	257	<i>blue and black</i>	68
<i>black and red</i>	125	<i>red and black</i>	251
<i>black and white</i>	4541	<i>white and black</i>	525
<i>blue and green</i>	206	<i>green and blue</i>	194
<i>blue and pink</i>	43	<i>pink and blue</i>	95
<i>blue and red</i>	174	<i>red and blue</i>	437
<i>green and pink</i>	28	<i>pink and green</i>	65
<i>green and white</i>	184	<i>white and green</i>	92
<i>pink and red</i>	62	<i>red and pink</i>	40

Vārdnīca. *and* 'un', *black* 'melns', *blue* 'zils', *green* 'zaļš', *pink* 'rozā', *red* 'sarkans', *white* 'balts'.

1. jautājums. Izvēlieties, kura vārdkopa pārī ir sastopama biežāk nekā otra vienos un tajos pašos tekstos! (3 punkti)

1. *black and pink* ~ *pink and black*
2. *blue and white* ~ *white and blue*
3. *green and red* ~ *red and green*
4. *pink and white* ~ *white and pink*
5. *red and white* ~ *white and red*

2. jautājums. Paskaidrojiet savu risinājumu! (7 punkti)

2. uzdevums (20 punkti). Doti teikumi jaku¹ valodā un to tulkojumi latviešu valodā:

1. **U chu'u kochokame bwite.**
Suns, kurš gulēja, skrien.
2. **U jamut tajo'ota etbwakame kocho.**
Sieviete, kura nozaga drēbes, gul.
3. **U o'ou mesata jinume uka jamutta bicha.**
Vīrietis, kurš pērk galdu, redz sievieti.
4. **U chu'u uka o'outa bwikakameta ke'ek.**
Suns sakoda vīrieti, kurš dziedāja.
5. **U goi uka uusita bicha'u uka kaba'ita ke'e.**
Kojjots, kuru redz bērns, sakož zirgu.
6. **U kaba'i mesata uka o'outa jinuka'u koktak.**
Zirgs salauza galdu, kuru nopirka vīrietis.

1. jautājums. Pārtulkojiet latviešu valodā! (3 punkti)

7. **U chu'u bwiteme uka goita bichak.**
8. **U kaba'i uka chu'uta tajo'ota etbwameta ke'ek.**
9. **U o'ou uka chu'uta bichaka'u tajo'ota jinu.**

2. jautājums. Pārtulkojiet jaku valodā! (6 punkti)

10. Kojjots, kuru sakoda zirgs, aizskrēja.
11. Vīrietis nozaga suni, kurš dzied.
12. Suns ieraudzīja drēbes, kuras pērk sieviete.

3. jautājums. Paskaidrojiet savu risinājumu! (11 punkti)

---

¹Jaku (joeme) valoda pieder pie jūtu-acteku valodu saimes. Tajā runā ap 15 tūkst. cilvēku Sonorā (štats Meksikā) un daži simti cilvēku Arizonā (ASV).

ch, ' – īpaši jaku valodas līdzskaņi.

3. uzdevums (15 punkti). Doti vārdi ketu² valodā vienkāršotā transkripcijā un to tulkojumi jauktā secībā:

1. boŋda qu's	A. bezprātīga meitene
2. tipda suul	B. galvassāpes
3. tedan qim	C. zārks
4. kəjgan qimdil	D. mājsaimniece
5. ek suul	E. tēvocis
6. obda qu's	F. resns cilvēks
7. sukŋ ke'd	G. tauva (trose)
8. obda bis'ep	H. suņu nartas
9. ekaŋ tip	I. atraitne
10. qu's qim	J. traktors
11. sukŋ aŋ	K. ķēdes suns
12. kəjga dajen	L. tēva čums

1. jautājums. Nosakiet pareizās atbilstības! (6 punkti)

2. jautājums. Pārtulkojiet latviešu valodā! (4 punkti)

13. boŋ qim
14. sukŋ tip
15. qu'san ted
16. qimdilda kəjga

3. jautājums. Pārtulkojiet ketu valodā! (5 punkti)

17. bezpajumtes suns
18. brālis
19. slims tēvs
20. bērna virve
21. dzelzs

---

²Ketu (ostjaku) valoda ir izolētā valoda, kurā runā Austrumsibīrijas ketu tauta. Ketu valoda ir pēdējā dzīvā valoda no Jeņisejas valodu saimes. Ketu valodas runātāju skaits ir aptuveni 150-10 cilvēki.

ŋ, ' – ketu valodas līdzskaņi; i, ə – patskaņi.

Čums ir tradicionāls ketu mājoklis un nartas ir tradicionālas šauras un garas koka ragavas.

4. uzdevums (30 punkti). Dotas vārdkopas ar skaitļu vārdiem bretoņu³ valodā un to tulkojumi jauktā secībā:

1. c'hwec'h breur	A. 2 zēni
2. teir c'hazhez warn-ugent	B. 7 kūkas
3. daou di	C. 6 brāļi
4. div vananez ha pevar-ugent	D. 22 pilis
5. pemp ti	E. 2 mājas
6. daou baotr	F. 71 ligzda
7. pevar c'hastell	G. 3 meitenes
8. teir flac'h	H. 37 zivis
9. div gouign ha daou-ugent	I. 15 banāni
10. eizh kastell	J. 4 kūkas
11. eizh buoc'h warn-ugent	K. 66 zēni
12. tri breur	L. 16 zivis
13. pemzek bananez	M. 4 pilis
14. daou gastell warn-ugent	N. 2 brāļi
15. c'hwezek pesk	O. 23 kaķenes (dzīvnieki)
16. peder c'houign	P. 3 brāļi
17. seizh kouign	Q. 82 banāni
18. tri c'hastell ha tri-ugent	R. 28 govīs
19. unnek neizh ha tri-ugent	S. 42 kūkas
20. div blac'h warn-ugent	T. 22 meitenes
21. seizh pesk ha tregont	U. 8 pilis
22. c'hwec'h paotr ha tri-ugent	V. 39 govīs
23. daou vreur	W. 5 mājas
24. nav buoc'h ha tregont	X. 63 pilis

1. jautājums. Nosakiet pareizās atbilstības! (6 punkti)

2. jautājums. Pārtulkojiet latviešu valodā! (5 punkti)

25. daou besk
26. pevarzek breur ha pevar-ugent
27. pemp neizh warn-ugent
28. trizek kouign ha tri-ugent
29. div gazhez ha tregont

3. jautājums. Pārtulkojiet bretoņu valodā! (9 punkti)

30. 7 meitenes
31. 11 mājas
32. 62 govīs
33. 12 banāni
34. 35 kaķenes
35. 84 zivis

4. jautājums. Paskaidrojiet savu risinājumu! (10 punkti)

---

³Bretoņu valoda ir indoeiropiešu valodu saimes ķeltu zara valoda, kurā runā ap 210 tūkst. cilvēku Bretoņā – Francijas ziemeļrietumu daļā.

c'h izrunā kā *ch* vārdā *loch*.

5. uzdevums (20 punkti). Doti vārdi somu⁴ valodā un to tulkojumi latviešu valodā:

1. Antilta	no Antija	23. pallot	(daudzas) bumbas
2. Antin	?	24. pannulta	?
3. Antti	Antijs	25. pannussa	(atrsties) pannā
4. Anttia	(nav) Antija	26. pannut	(daudzas) pannas
5. bussiin	uz autobusu	27. pannuja	(nav) pannu
6. bussin	autobusa (īpašība)	28. pirkkana	kā cenrādi
7. bussissa	?	29. summa	summa
8. Forssa	Forsa	30. ?	autobuss
9. Forssalta	no Forsas	31. ?	uz Forsu
10. harppu	arfa	32. ?	(atrsties) arfā
11. hattuun	uz cepuri	33. ?	cepure
12. hatussa	(atrsties) cepurē	34. ?	kā cepuri
13. hatut	(daudzas) cepures	35. ?	Jāko (īpašība)
14. Jaakko	Jāko	36. ?	(daudzas) lampas
15. lamppu	lampa	37. ?	(nav) lampu
16. lamppua	(nav) lampas	38. ?	(pārvērst) lampā
17. lamppuna	kā lampu	39. ?	(nav) filmas
18. lampun	lampas (īpašība)	40. ?	(daudzas) filmas
19. leffa	filma	41. ?	no cenrāža
20. pallo	bumba	42. ?	uz summu
21. palloksi	(pārvērst) bumbā	43. ?	summas (īpašība)
22. pallona	kā bumbu		

1. jautājums. Aizpildiet tukšās vietas! (10 punkti)

2. jautājums. Paskaidrojiet savu risinājumu! (10 punkti)

Uzdevumu komplekta sastādītāji pateicas Irinai Česnokovai, Jevgeņijam Kapituļskim, Viesturam Lasmanim, Viktorijai Leimanei, Džonatanam Melgalvim, Aleksejam Peguševam, Aleksejam Popovam, Ilonai Prikulei, Andrim Straupeniekam-Brancim, Simonai Striževskai, Kirillam Surovovam, Maksimam Surovovam, Esterei Šeinkmanei un Ennatai Viļumai par uzdevumu testēšanu.

Uzdevumu autori: Aleksandrs Piperskis (1. uzd.), Pjotrs Arkadjevs (2. uzd.), Irina Česnokova (3. uzd.), Sintija Herkenhofa (4. uzd.), Aleksejs Peguševs (5. uzd.).

---

⁴Somu valoda ir urāliešu valodu saimes somugru atzara valoda. Tajā runā ap 5.2 miljoniem cilvēku Somijā un tās kaimiņvalstīs.

Forsa ir pilsēta Somijā. Antijs un Jāko ir somu vīriešu vārdi.